

ORIENTERINGSSAK

Til:
Styret for Norges arktiske universitetsmuseum og akademi for kunstfag

Møtedato: Sak:
13.06.2023

2023 Oppfølging av UiTs HMS- og SoB-rapport ved UMAK

Bakgrunn

Årsrapport om helse, miljø og sikkerhet (HMS) og samfunnssikkerhet og beredskap (SoB) for 2022 ved UiT, med prioriteringer for 2023, ble behandlet av Universitetsstyret i møtet 23. mars 2023 (S 14/23). Rapporten ligger som vedlegg i denne saken.

Universitetsstyret fattet følgende enstemmige vedtak:

1. Universitetsstyret tar *Årsrapport om helse, miljø og sikkerhet (HMS) og samfunnssikkerhet og beredskap (SoB) for 2022 med prioriteringer for 2023* til etterretning, og slutter seg til de foreslåtte prioriteringene for 2023.
2. Universitetsstyret ber rektor om å følge opp identifiserte utviklingsområder for 2023 og iverksette nødvendige tiltak slik at universitetets mål for HMS og SoB kan nås.
3. Fakulteter/enheter bes om å behandle rapporten som egen sak i sine beslutningsorganer med særlig henblikk på egne forbedringsområder

Områder som skal vies spesiell oppmerksomhet i 2023

Som det går frem av rapportens del 4 vedtok universitetsstyret at følgende områder bør vies spesiell oppmerksomhet i 2023:

HMS:

1. Fokus på sykefravær og mulige tiltak.
2. Fastsette retningslinje for organisering og tilrettelegging av samarbeid mellom leder og verneombud ved UiT, standardisere prosessen for nominasjon og valg av verneombud samt bygge rolleforståelse og kompetanse om verneombudsordningen i hele organisasjonen.
3. Ledere må fortsette å kommunisere viktigheten av å melde fra om HMS-avvik samt sikre at ansatte og studenter er informert om hvordan dette skal meldes. I dette arbeidet kan fakultetene/enhetene benytte UiTs HMS-avviksseminar.
4. Ledere skal sammen sine medarbeidere og stedlige verneombud evaluere tiltak i handlingsplaner

for arbeidsmiljøutvikling etter arbeidsmiljø- og arbeidsklima-undersøkelsen (ARK) i 2020-2021 samt motivere til bred deltakelse og oppslutning om ARK 2023-2024.

5. Fakulteter/enheter som håndterer kjemikalier skal gjennomføre årlig gjennomgang av lagrede kjemikalier ved samtlige underliggende enheter.

SoB:

6. Følge opp styrets beslutning vedrørende organisering av ledelsessystem for sikkerhet, beredskap og personvern.
7. Etablere felles øvelsesplan for krise- og beredskapsøvelser ved UiT. Øvelsesplanen skal inkludere øvelser for SBG og felles øvelser for LBG og nivå 3 i UiTs organisasjon.

Oppfølging ved UMAK

1. Sykefravær

Sykefraværet ved UMAK var i 2022 på 5,2% og i hovedsak knyttet til alvorlig sykdom, samt kroniske lidelser. For øvrig knyttes en del sykefravær til stipendiatstillinger. Som det går frem av rapporten ble det ved UMAK i 2022 igangsatt felles samlinger hvert semester i forsøk på å styrke arbeidsmiljøet for denne ansattegruppen. Det er for tidlige å konkludere om dette har hatt effekt på egenmeldt og sykemeldt fravær.

2. Utvikle samarbeid mellom verneombud og ledelse

UMAK er organisert i fire verneområder, med ett hovedverneombud (HVO) og tre verneombud (VO). Etter at Filmkunstskolen i Kabelvåg (FiK) ble lagt til Kunstakademiet (KA), ble FiK opprettet som det fjerde verneområdet. Det arbeides aktivt og løpende med å styrke verneombudenes rolle og betydning i organisasjonen.

Ledelsen og hovedverneombud (HVO) er enige om at ett nytt og viktig tiltak fremover er at årlige møter mellom verneombudene og ledelsen både på nivå 2 (HVO og stab) og nivå 3 (VO og instituttledere/husansvarlige). Møtepunktene planfestes i UMAKS årshjul. Møtene skal ha fast agenda og protokollføres. Målet er å styrke verneombudenes mulighet til involvering og samtidig styrke det systematiske HMS og SoB-arbeidet ved UMAK. Det vil være naturlig å koble mål, funn og resultater fra de årlige vernerundene som planmessig gjennomføres ved UMAK, til oppfølging på disse nye, regulære møtearenaene. De årlige vernerundene på alle UMAKs verneområder gjennomføres for øvrig som et samarbeid mellom instituttledere/husansvarlige og verneombud, støttet av bedriftshelsetjenesten HEMIS.

Verneombudene vil dessuten bli tett involvert i hele prosessen når ny arbeidsmiljøundersøkelsen (ARK) gjennomføres høsten 2023. Dette bidrar til styrket rolleforståelse, og synliggjør kompetanse, ressurser og potensialet som ligger i verneombudsfunksjonen.

3. UiTs avvikssystem

Nivå 1 har i 2023, etter initiativ fra UMAK, gjennomført nødvendig lederopplæring i avvikssystemet. Rolleavklaring og sterkere integrering av avvikssystemet i daglig drift er målsetning, og det registreres at avvik i større grad løses på riktig nivå nå. Alle ledere på UMAK skal informere om avvikssystemet på egen enhet og regelmessig poengtere at det å melde og behandle avvik er en løpende del av daglig drift. De ansatte melder beklageligvis fremdeles at portalen hvor UiT har lokalisert avvikssystemet ikke er enkel å finne. I 2021 ble det meldt 4 avvik, i 2022 ble det meldt 6, og hittil i 2023 er det meldt 3 avvik i systemet. På generell basis antar UiT at avvik underrapporteres. Avvikssystemet er komplekst. UMAK har derfor utarbeidet et flyt-skjema for å tydeliggjøre roller, forenkle saksgang og forsterke implementering. Flytskjemaet er også tatt i bruk på UiTs øvrige fakultet.

Alvorlighetsgrad og kompleksitet, og med det behov for ressurser, varierer ganske mye i avvikene som meldes. Noen er små og enkle. Andre avvik er komplekse, og krever både tverrsektorielt samarbeid og bygningsmessige inngrep. De blir ofte både tids-, arbeids- og kostnadskrevende å løse. Bygningsmassen Universitetsmuseet er lokalisert i må nevnes spesielt. Deler av den er gammel og har markante etterslep på vedlikeholdssiden. Dette gir dessverre større potensiale for ressurskrevende avvik. UMAK arbeider derfor med å styrke samspillet med Avdeling for bygg og anlegg (BEA) for forebygging av mulige avvik og mer effektiv resultatoppnåelse mht avviksløsning. Faste møtepunkter, med fastsatt struktur som er utarbeidet i fellesskap mellom BEA og UMAK, blir i denne forbindelse et viktig redskap fremover. UMAK vil fortsette å jobbe aktivt med innpassing av avvikssystemet UiT har innført.

4. Tiltak fra ARK undersøkelsen 2021, samt forberedelser til ARK-undersøkelse 2023

Tiltak fra 2021 har vært fulgt opp ved UMAK.

UMAK deltar i det forberedende arbeidet til ny runde med ARK-undersøkelsen i 2023 med to prosessledere. Verneombud involveres løpende (jf. pkt 2, over). ARK-undersøkelsen vil bli tematisert på ledermøter.

5. Årlig oppfølging av farlig avfall

Farlig avfall (kjemisk og evt biologisk) finnes på UM (flere lokaliteter) og på KA (som også involverer FUF). Eiendomsspar ivaretar som huseier egen avfallhåndteringsordning på Kunstakademiet, samt at Nordland fylkeskommune ivaretar ordninger for håndtering av FIKs avfall. Ved UM er det pr. d.d ikke fastsatt hvem som skal være UiTs lokale avfallskontakt.

6. Revisjon av ledelsessystem for sikkerhet, beredskap og personvern ved UiT

UiT har revidert beredskapsplanverket. Lokal beredskapsgruppe (LBG) skal drøfte revisjonen i eget møte. I tillegg er revisjonsdokumentet sendt ut til alle ledere ved UMAK på e-post. Lederne har, som ledd i å styrke bevissthet og kunnskap om beredskaps- og krisehåndtering på nivå 3, ansvar for å orientere om revisjonen på egen enhet.

Som ledd i videreutvikling av beredskapskompetansen ved UMAK er det i tillegg utviklet et tett samarbeid med politiet og bedriftshelsetjenesten HEMIS for 2023 og 2024. Prosjektskisse ligger vedlagt.

7. Etablere felles øvelsesplan for krise- og beredskapsøvelser ved UiT

UMAK viser til UiTs revisjon av beredskapsplanverket i 2023 og avventer eventuelle utspill fra nivå 1.

8. Andre orienteringssaker

- a. *Samarbeidsplan HEMIS og UMAK*: UMAK og bedriftshelsetjenesten HEMIS har utformet en ny samarbeidsplan for perioden 2023-2024 (vedlagt). UMAK og HEMIS har etablert et gjensidig, godt og fruktbart samarbeid.
- b. *Videreutvikling av årshjul i Plandisc*: UMAK har etablert et digitalt årshjul i officeverktøyet *Plandisc*. Dette har vært ett av flere tiltak knyttet til oppfølging av ARK undersøkelsen i 2020 med sikte mot blant annet forbedret kommunikasjon ut i enheten. Årshjulet er nå etablert, og arbeidet med å videreutvikle dette som planleggingsverktøy for ledelsen vil løpe i 2023 og 2024.
- c. *Oppdatering av stoffkartoteket CHEMA*: I forbindelse med nye krav til utforming av sikkerhetsdatablad i henhold til REACH-forordningen¹ har leverandører av kjemikalier i 2022 blitt pålagt å revidere sine datablader med ny informasjon. Virksomheter som oppbevarer og håndterer kjemikalier, må følge dette opp med oppdatering av sine datablad til nyere versjon. Ved UiT benyttes verktøyet CHEMA til denne type registrering og alle fakulteter har fått frist til å oppdatere registreringene i løpet av 2023. Dette er et omfattende arbeid som UMAK, og de fleste andre fakultetene, har sett seg nødt til å bruke ekstra ressurser på. Arbeidet ved UMAK ventes ferdigstilt i løpet av juni 2023.
- d. *Generelle betraktninger*: Som rapportert i 2022 anser UMAK og Helsefak at UiT har et uforløst potensiale mht å utvikle *felles* løsninger som både rasjonaliserer og effektiviserer ressursbruken på HMS og SoB-feltet ved UiT. Tydelige fellesnevner på tvers av ulikheter som eksisterer mellom fakultetene løses mest rasjonelt, best og ikke minst mest ressurseffektivt via felles løsninger.

Andre generelle utfordringer ved UiT knyttes stadig til at ansatte opplever det krevende å finne informasjon (jf ePhorte 2021/5311). Søkbarheten er mangelfull, informasjonen som finnes er ikke nødvendigvis oppdatert, samt at det ofte er mangel på engelskspråklig informasjon (i alle former). Opplæringskomponenten for bruk av digitale verktøy/digital samhandling har også forbedringspotensiale. UMAK vil fortsette å jobbe med disse behovene fremover.

¹ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensnings av kjemikalier (REACH-forskriften)

Styret inviteres til å gi innspill på rapporten, samt ovennevnte tiltak og oppfølgingsplaner ved UMAK.

Anne Aagaard
administrativ leder

—

Jan Henriksen
Seniorrådgiver

—

Vedlegg:

1. Årsrapport om helse, miljø og sikkerhet (HMS) og samfunnssikkerhet og beredskap (SoB) for 2022 ved UiT
2. Prosjektskisse – videreutvikling av beredskapskompetanse – et samarbeid mellom UMAK, Politiet og HEMIS
3. 2023 Samarbeidsplan HEMIS og UMAK